

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYJ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1,5, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kóp. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

CENA

6 GROSZY

WYKŁADY: Za wiersz petitowy jednosłpaltowy lub jego miejsce: Nadawane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kof. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiinalnej o 50 proc. drożej. Za dołączenie prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATY I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Mądre głosy.

I.
Niedawno wyszła w Lipsku wydawnictwo pt. „O wewnętrzny pokój niemieckiego narodu”, w którym znajduje się artykuł w sprawie polskiej Jest to głos księcia Drückiego Lubeckiego, wydawcy „Kraju”, który zatytułował swe uwagi: „Myśli o polskiej sprawie”. Zaczyna on od stwierdzenia, że „wojna jest stadjum przejściowem, aż do ostatecznego rozstrzygnięcia jeden tylko cel stoi przed oczyma: zwycięstwo. „Lecz i zwycięstwo jest tylko środkiem do celu, ma ono stworzyć jak najdłuższy trwający pokój. Idzie nietylko o to, bym o zwycięstwo, lecz o trwałą po wojnie wyższość nad przeciwnikiem. W tem leży wielkie znaczenie sprawy polskiej.

Przeciwstawienie słowian europejskich azjatyckim stanowi nader ważny czynnik dla mocarstw centralnych. „Wspólne niebezpieczeństwo ze strony Rosji łączy Polskę z Niemcami i Austrią. Tak zw. wspólność słowiańska prawie nic nie znaczy, gdyż Polska tak samo jest spokrewniona z Rosją, jak Francja z Hiszpanją, Anglja i Szwecja z Niemcami. Dzisiaj w Rosji azjatyckie skłonności wzięły górę, skryształowały się w ciągu czasu i dotarły do duszy ludu”.

W Polsce — wywodzi ks. Drücki Lubecki — nie ma de facto moskalofilstwa. Są tylko ludzie, którzy jeszcze przed wojną nie mający żadnej nadziei uwolnienia się od rosyjskiej przemocy starali się uzyskać jaknajznośniejsze warunki życia”. Ze strony niemieckiej nie było żadnych ustępstw. Mimo to i teraz nawet obecne uwolnienie od rosyjskiego jarzma nie przyniosło Polakom nic innego, tylko spustoszenie kraju wszędy i wzdłuż, brak i biedę. W takich warunkach trudno się spodziewać wybuchów wdzięczności dla wybawicieli”. Takie uczucia można tylko powoli obecnie wywoływać, a utworzenie uniwersytetu w Warszawie było pierwszym krokiem ku temu.

„Oświadczam z całym naciskiem — pisze autor — że zarówno dla mocarstw centralnych, jak dla Polaków jest rzeczą nad wyraz ważną, aby przyszły kongres pokojowy znalazł sprawę polską już rozwiązaną, aby stanął przed „fait accompli”, przed dokonanym”. Znakomity rozwój Królestwa Kongresowego, tudzież uporczywa i płodna praca Polaków po 1905 r. świadczy wyraźnie, że legenda o „pólnische Wirtschaft” puszczona jest w obieg przez ludzi nie mających żadnej znajomości stosunków.

W ofiarności naszej niema chwili do stracenia, w pracy — chwili odpoczynku. Zdz. ks. Lubomirski.

Składajcie ofiary na Polską Macierz Szkołą

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 10 sierpnia:

Wschodni plac boju.

Grupa wojsk generała marszałka polnego w. Hindenburga:

Na południe od Smorgoni trwał ożywiony ogień i działalność patrolów. Liczne ataki rosyjskie nad Stru minem, około Dobczyszcz, nād zagięciem Stochodu około Lubieszów — Borczyce, około Smolar i około Witaniec zostały krwawo odparte. Około Zarietze wzięliśmy w starciu 2 oficerów i 340 żołnierzy do niewoli.

Przedsięwzięcia małych oddziałów nieprzyjacielskich i usiłowania zaskoczenia nad zagięciem Stochodu na wschód od Kowla pozostały bez skutku. Na południe od Załoczy rozwijają się nowe walki.

Front gen. marsz. pol. Arcyksięcia Karola:

Około i na południowy zachód od Welniowa odparte zostały, częściowo w świeżych kontrataczach silne rosyjskie ataki. Tu i na południe od Dniestru planowo zajęte zostały nowe stanowiska.

Zachodni plac boju.

Walki artyleryjskie między strumieniem Ancre a Sommą trwają w dalszym ciągu z wielką siłą. Zamiatary angielskie wykonania ataku około Bazentin le-Petit zniweczone zostały przez nasz ogień. Liczba wpaływających w nasze ręce od 8 sierpnia nierannych Anglików podniosła się na 13 oficerów i 500 żołnierzy.

Pomiędzy Maurepas a Sommą spełzły na niczem zacięte ataki francuskie, wprowadzone wieczorem i w ciągu nocy.

Na prawo od Mozy zauważono małe walki na granaty ręczne, a o walkach piechoty nie donoszono.

W walce powietrznej i ogniem obronnym zestrzelono 2 samoloty nieprzyjacielskie na południe od Baraume, na południe od Lille, około Lennd, około Saarburg (Lotaryngja) po jednym statku powietrznym.

Balkański plac boju.

Nic nowego.

Naczelne dowództwo armji.

Sprawozdanie admiralacji niemieckiej.

Berlin. Urzędowo donoszą 9-go sierpnia:

Liczni nasze eskadry lotnicze ponownie zaatakowały Anglję w nocy z 8 na 9 sierpnia i obrzuciły obficie bombami w wybuchami najcięższego kalibru, oraz bombami wzniciającymi pożary, punkty oparcia marynarki u wybrzeża wschodniego i urządzenia przemysłowe o znaczeniu wojskowym w hrabstwach nadbrzeżnych w północnym Cumberlandzie aż do Norfolk. Na wszystkich punktach osiągnięto poważne sukcesy i przy względnie jasnej nocy można je było dokładnie obserwować. Stwier-

dzone również bardzo silne wybuchy i duże pożary w fabrykach żelaza i benzolu pod Middlesbrough, oraz w portach Hull, Hartepool i warsztatach nad Tyne. Osiągnięto także poważne skutki w urządzeniach przemysłowych w Withby i urządzeniach kolejowych pod Kings—Lynn. Pomimo gwałtownego przeciwdziałania za pomocą reflektorów, baterji obronnych i morskich sił zbrojnych, wszystkie latawce wróciły pomyślnie. Szef sztabu admiralacji.

Komunikat austriacki.

WIEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 9 sierpnia:

Rosyjski plac boju.

Front gen. marsz. pol. Arcyksięcia Karola.

W akolicy Kapulu na Bukowinie przeciwnik odrzucony został ku północy.

Nad górnym Prutem wojska nasze zajęły wzgórze na wschodzie od Worochty. Z powodu onegdajszych walk cofnięte zostały również siły walczące pod Otynąją do przygotowanych na zachodzie stanowisk. Działalność bojowa w tej okolicy trwa również w ciągu całego dnia wczorajszego z niezminiejszą gwałtownością.

Na południowym skrzydle armji generała hr. Bothme a c. i k. pułki odparły silne i liczne ataki. Liczba wziętych na południu od Załoczia jeńców wzrosła do 12 oficerów i 966 żołnierzy.

Grupa wojsk gen. marsz. pol. von Hindenburga.

Na Wołyniu walki ponownie wzrosły do ogromnej siły. Tak wśród armji generała-pułkownika Tercztyan-szkiego, gdzie Rosjanie częściowo odrzuceni zostali za pomocą kontrataków, jako też pod Kisielinem i w zagięciu Stochodu, pod Kaszówką, gdzie nieprzyjacieli poprowadził swe gęste masy do ataku — w tem wojska siberijskie i gwardji. Został on wszędzie, wielokrotnie w walce pierś o pierś, odrzucony. Przednia część stanowisk naszych przedstawia wielkie pole trupów, co jest zupełnie naturalnem wobec zabójczej taktyki przeciwnika. Na południu od Stobychwy nie powiodły się wszystkie zamiatary Rosjan przeprowadzenia się przez rzekę.

Włoski plac boju.

Zacięte walki w okręgu Gorycji trwają w dalszym ciągu z niezminiejszą gwałtownością.

Wczoraj po południu odosobnione oddziały nieprzyjacielskie dosięgły miasta.

Na Monte San Michele i pod San Martino wojska nasze odparły ponownie ataki z czołkami dla Włochów stratami; królewski węgierski pułk Szekesfehervarskiej piechoty honorwedów № 17 wyróżnił się tu szczególnie.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hofer
Feldmarszałek-porucznik.

Sprawozdanie admiralioji austriackiej.

(W. B. T.) Urzędowo donoszą dnia 9 sierpnia

W nocy z d. 8 na 9 sierpnia, eskadra latawców morskich obrzuciła bardzo skutecznie bombami nieprzyjacielskie ujęcie Isonzo i nieprzyjacielską stację lotniczą Gorgo. Wielokrotnie osiągnięto cel. Pomimo gwałtownego ostrzeliwania powróciły bez uszkodzeń wszystkie latawce.

Dowództwo floty.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 10 sierpnia:

Na północ od rzeki Somme rozszerzyliśmy wczoraj ter zdobyty, wzięwszy w posiadanie mały lasek i silnie ufortyfikowany rów na północ od lasu w Hem, które zajęliśmy zupełnie.

Ogółem w ciągu dwóch dni ostatnich na północ od Somme zdobyliśmy całą linię rowów niemieckich na froncie 6 kilometrowym na 3-400 metrów w głąb.

W Szampani wczoraj wieczorem, po gwałtownym ostrzeliwaniu, silne oddziały nieprzyjacielskie, które ruszyły do ataku, zostały wzięte pod ogień i rozproszone.

Na prawym brzegu Mozy na całym froncie Thiaumont-Fleury trwa uporczywa walka. Wojska nasze dotrzymały placu i ruszyły na nieprzyjaciela, który przy pomocy kontrataków usiłował nas wyprowadzić z terenu, który w ostatnich dniach zdobyliśmy na północny-zachód i południe od fortu Thiaumont. Następnie przeszliśmy do ofensywy, zajęliśmy wszystkie odcinki rowów, do których nieprzyjaciel wtargnął podczas walki, i ponownie wdarliśmy się do fortu Thiaumont.

Na froncie Vaux-Chapitre-Chenois zajęliśmy linię rowów, a w poszczególne punktach dwie linie rowów, nieprzyjacielskich. W jednej z nich znajdowało się około stu poległych lub rannych Niemców. Podczas tych różnych przedsięwzięć zabraliśmy około 200 nierannych jeńców, w tej liczbie 6 oficerów, i zdobyliśmy 6 karabinów maszynowych.

Komunikat belgijski.

Urzędowo donoszą 10 sierpnia:

W ciągu nocy i dnia dzisiejszego na froncie armji belgijskiej czynna była artylerja, szczególnie przeciwko Dixmuiden i Steenstraete, walka za pomocą bomb zakończyła się na naszą korzyść.

Komunikat angielski.

Urzędowo donoszą 10 sierpnia:

Ubiegłej nocy posunęliśmy się naprzód na wielu punktach na wschód od lasu w Trones. Walka u dostępu do Guillemont, w pobliżu dworca trwa dalej.

Zajęcie Gorycji.

W komunikacie austriackim z d. 10 sierpnia czytamy: Stosownie do sytuacji, jaka wytworzyła się przez ewakuowanie przyczółka mostowego Gorycji, miasto zostało oddane.

Na Konstantynopol.

STOKHOLM. 10 | 8. „Dien“ podkreśla, że militarne koła rosyjskie nie zapominają o froncie tureckim i nie chcą za żadną cenę zrzec się swych dawniejszych planów co do Carogrodu i jego ewentualnego zajęcia. Samo posuwanie się w dalszym ciągu armji rosyjskiej w kierunku na Konstantynopol zmusi Rumunję i Grecję do powzięcia ostatecznej decyzji, bez

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę

b. p.

Bertoldowi Ginsbergowi

składają serdeczne podziękowanie

żona, córka i rodzina.

względu na to, jak się ułoży sytuacja w Galicji lub w zachodnich guberniach Rosji.

Zdaniem wspomnianej wyżej gazety Turcy odczuwają to bardzo dobrze, bo tylko w związku z tem pozostają ich operacje w kierunku Egiptu. Żeby przeszkodzić temu, pozostaje dla Rosji jedyna droga, a mianowicie prowadzenie nadal dotychczasowego parcia na drodze do Konstantynopola.

Przed ważnymi decyzjami.

W artykule pod tym tytułem, czytamy w „Czasie“ co następuje:

„Zarówno w politycznym, jak militarnym kierunku oczekują w Wiedniu wnet ważnych wydarzeń. W kierunku politycznym idzie o ostateczne uregulowanie stosunku pomiędzy Austrią i Węgrami, czyli o ugodę; dalej o uregulowanie stosunku pomiędzy monarchją a cesarstwem niemieckiem; a wreszcie o uporządkowanie sprawy polskiej. Wszystkie te sprawy są w związku. Przygotowania trwają już bardzo długo; na konferencjach przedyskutowano cały materiał. Podobnie odbyły się liczne konferencje między Wiedniem i Budapesztem z jednej, a Berlinem z drugiej strony. Wiadomo też, że w ostatnim czasie w naradach bierze udział także opozycja węgierska. Szczególnie podkreślają dzienniki do dry stosunek między Budapesztem a Berlinem.

„Co się tyczy sprawy polskiej, ważniejszym, niż się z pozoru wydawało, był wstępny krok, mianowicie uznanie ze strony monarchji podanych Królestwa Polskiego.

Prawica przeciw Polsce.

„Taegliche Rundschau“ donosi: Dwa rosyjskie związki czarnosecinne „Michała Archaniola“ i „Związku narodu rosyjskiego“ wystosowały do prezesa ministrów memorjał, w którym zwracają uwagę na „wielkie niebezpieczeństwo udzielenia Polakom wolności bo to miałoby taki skutek, iż wszyscy „inorodcy“ w Rosji wystąpiliby z podobnymi żądaniami.

„Przyszłość Polski“.

POZNAN, 10 | 8. W „Kurjerze Poznańskim“ czytamy: Pod nagłówkiem „Przyszłość Polski“ podaje „Berliner Lokal-Anzeiger“ na naczelnym miejscu następującą notatkę: „Przerwane niedawno rokowania między Niemcami a Austrią w sprawie polskiej będą w najbliższym czasie podjęte nanowo i można przypuszczać, że tym razem uda się je zakończyć.

Fakt, że „Berliner Lokal Anzeiger“, który ma stosunki z rządem, podaje wiadomość powyższą grubym drukiem i na czole numeru, nie jest pozbawiony znaczenia.

Skoncentrowanie władzy.

BERN. 10 | 8. Petersburski korespondent „Tempsa“ donosi, iż dowiedział się z wiarogodnego źródła o przyczynie ostatnich zmian ministerjalnych. Wojskowe, jak również ogólne położenie Rosji wymaga mo-

żliwie udoskonalonego połączenia wszystkich władz. W tym celu postanowiono, wszelkie władze skoncentrować w rękach Stuermera, któremu podlegają wszystkie obecne urzędownia.—

Obrady w Wiedniu.

BERLIN. 10 | 8. (Urzędowo). Kanclerz Rzeszy Bethman-Hollweg wraz z sekretarzem stanu, von Jagowem, odjechał do Wiednia, rewizytując ministra, barona Buriana, oraz dla kontynuowania pertraktacji co do uregulowania spraw na terytorjach, zajętych wspólnie przez zwycięzców.

Przeniesienie Kuropatki.

PIOTROGROD. 10 | 8. Doniesienie Petersburskiej Agencji Telegraficznej: Głównodowodzący na froncie północnym, generał Kuropatkin, został mianowany generał-gubernatorem Turkestanu.

Nowe ogłoszenia

o manifeście.

WROCLAW. 10 | 8. Wrocławski „General-Anzeiger“ donosi ze Stokholmu:

Według dobrze poinformowanych kół petersburskich, manifest ces. Mikołaja, w kwestji politycznej przyszłości Polski, ma zostać ogłoszony dziś 12 sierpnia.

Prawdopodobnie uda się przedtem cesarz do Petersburga, gdzie odbyć się mają ważne konferencje.

„Utro Rossji“ twierdzi, iż manifest potwierdzi przyrzeczenia, dane Polakom swego czasu przez wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza.

W sprawie polskiej odbyły się również ważne narady pomiędzy obecnym prezesem ministrów, Stuermerem a nowomianowanym ministrem spraw wewnętrznych Chwostowem.

Pod Łuokiem.

BERLIN. 10 | 8. Na wschodniej widowni wojennej wznowiły się szczególnie ważne walki na zachód od Łuoka.

Initjatywa wyszła prawdopodobnie ze strony armji Linsingena, dlatego też z wielkim napięciem oczekują dalszego rozwoju wypadków na tym froncie.

Obsadzenie Lizbony przez Angliję.

KARLSRUHE, 10 | 8. Dzienniki szwajcarskie donoszą, że odbywa się silne fortyfikowanie Lizbony. Poseł angielski oznajmił, że Anglijcy noszą się z zamiarem osiągnięcia Lizbony.

Wybuch amunioji.

BERN. 10 | 8. Według doniesień pism francuskich, w Meudon, wyleciała w powietrze fabryka amunioji Feuillette. Wiele osób poniosło śmierć lub ciężkie obrażenia.

Jeszcze wybuch amunioji.

BUKARESZT, 10 | 8. W fabryce prochu i broni w Dudeskach, pod Bukaresztem, nastąpił silny wybuch. Jednocześnie eksplodowały dwa zbiorniki eteru. Uległo zniszczeniu 10 000 kilogramów eteru i 6 000 kilogramów alkoholu. Zginęło 61 osoby, 106 zo-

stało ranionych. Król i minister wojny udali się na miejsce wypadku, przyczyna którego dotychczas nie została wyjaśniona.

General Koeves.

BERN. 10 | 8. „Temps“ wyraża ogromne zdziwienie, z powodu nagłego pojawienia się generała v. Koevessa na froncie rosyjskim. General Leszycki zmuszony został ataki swe na południowe skrzydło armii Bothmera wstrzymać, aby przeciwstanać Koevessowi, który się zjawiał od strony Karpat w dolinie Prutu. Koeves jeszcze nie tak dawno operował w Serbji. W jaki sposób mógł on stamtąd ustąpić?

Odnaczenie.

„B. Z. am Mittag“ donosi: „Król wirtemberski udzielił złotego medalu dla sztuki i nauki na wstępie orderu Fryderyka znanemu pianistcie, Edwardowi Nowowiejskiemu z Berlina, który obecnie znajduje się na froncie jako żołnierz robotnik (Armierungssoldat). General komendujący, Stein doręczył osobiście artyście to odznaczenie i ozdobił go pozatem żelaznym krzyżem“.

Nagrodzony jest najmłodszym bratem naszego znanego kompozytora Feliksa Nowowiejskiego, który cieszy się, jak wiadomo, sławą wszechświata.

Przeciw Bułgarii.

KOPENHAGA. 10 | 8. Większa część korespondentów rosyjskich przyznaje otwarcie, że w ostatnich czasach odbywa się gromadzenie wojsk rosyjskich w Besarabji, zwłaszcza w jej południowych powiatach. Omawiając ostatecznie cele naczelnego dowództwa, korespondenci dochodzą do wniosku, że akcja ta nie ma oznaczać nieprzyjacielskiego aktu, znieuczającego przeciwko Rumunji, lecz stopniowo urzeczywistnienie dawnego planu rosyjskiego; zaatakowania Bułgarii ze strony rumuńskiej, t. j. za pośrednictwem przejścia wojsk rosyjskich poprzez terytorjum Rumunji. Wojska zgromadzone obecnie w Besarabji są podobno przeznaczone już dla podjęcia tego rodzaju ofensywy. Czy Rumunja na to się zgadza, pisma rosyjskie nie powiadają, aczkolwiek ta okoliczność jest najważniejszą.

Z Warszawy.

Pobyt posłów.

Oprócz Ignacego Daszyńskiego, przywódcy socjalistów galicyjskich i posła do parlamentu austriackiego, przybyli do Warszawy posłowie z tego samego obozu: Moraczewski, Klemensiewicz i Liberman. Oprócz tego przybył ma jeszcze do Warszawy jeden z kierowników galicyjskiego N. K. N., poseł Wł. Jaworski.

KRONIKA

Komunikacja na prowincji.

Z rozporządzenia general-gubernatorstwa skasowano przewożenie podróżnych za pomocą rozmaitych wehikułów, na to miejsce zaś zorganizowano t. zw. „pocztę“ konną, która będzie przewoziła zarówno podróżnych jak i korespondencję między miasteczkami, pozbawionymi komunikacji kolejowej.

Ze Stow. Nauczycielstwa Polskiego.

We czwartek o godz. 5 m. 45 po poł. w lokalu gimnazjum T. O. S. przewodniczący częstochowskiemu oddziału Nauczycielstwa Polskiego dyr. W. Płodowski, wobec wypełnionej sali zgaił zebranie roczne członków, proponując na przewodniczącego p. Z. Nowickiego, który ze swej strony zaprosił na asesorów pp. Koczura, Ry-

slika i Janickiego, który też trzymał pióro.

Następnie dyr. W. Płodowski odczytał sprawozdanie roczne z działalności oddziału, z którego między innymi dowiedzieliśmy się co następuje: na początku roku sprawozdawczego oddział liczył 50 członków o obecnie liczba ta dosięgła 165. Skład nie pobierano w ciągu 2 lat. W pierwszym półroczu wygłosili odczyty dla członków z dziedziny pedagogiki pp. dr. Biegańska—Płodowska, prof. M. M. Wigurski, J. Wróblewski, dyr. W. Płodowski i Z. Tyszecka.

W drugim półroczu odczyty były płatne zysk wyniósł rb. 63 kop. 8, a wygłosili je z dziedziny życia codziennego pp. J. Prueffer i dr N. Kohn.

Akcja zapomogowa utworzyła się z sum danych przez różne osoby i instytucje do dyspozycji dyr. W. Płodowskiego, co wyniosło znaczną sumę rb. 746, z których udzielono zapomóg 20 członkom, prócz tego na skutek starań zarządu „Doraźna Pomoc“ wypłaciła różnym członkom rb. 452.

Następny punkt porządku obrad zapowiadał: wybór członków zarządu, co też po długiej dyskusji uczyniono, głosując kartkami na 3 kandydatów z pośród przedstawicieli nauczycieli szkół średnich i na 5 ze szkolnictwa ludowego. Jako przedstawicieli nauczycieli szkół średnich wybrano pp. J. Prueffera 79 gł., J. Dziubę 68 i Ryslika 80, ze szkolnictwa ludowego pp. Z. Nowickiego 90, Janickiego 85, J. Kozana 83, J. Głazkównę 58 i B. Głuchowskiego 49. Prócz tych w zarządzie pozostają pp. W. Płodowski, M. Zaremski, B. Kolański i J. Wróblewski. Na kandydatów na członków zarządu weszli ks. W. Kneblewski i M. Leder.

Postanowiono też wybrać komisję rewizyjną i przez aklamację powołano pp. A. Brzezińskiego, Ciepiewskiego i Reszkego. Do komisji rozjemczej postanowiono zaprosić pp. ks. kan. M. Ciesielskiego, W. Chrzanowską, Dutkiewiczową, prof. M. M. Wigurskiego i Gryglewicza. Ks. W. Kneblewski zaproponował utworzenie biblioteki pedagogicznej, zwoływanie zebrań 4 razy do roku i urządzanie zjazdów nauczycielstwa okręgu częstochowskiego.

Dalej zgromadzeni na wniosek p. Kozana uchwalili następującą rezolucję: „ze względu na dobro szkoły nie należy odciągać nauczycieli od pracy zawodowej, w wyjątkowych zaś wypadkach prace nadprogramowe w gminie, lub parafji winne być wynagradzane w stosunku conajmniej pobieranej pensji“.

Na wniosek p. J. Prueffera dodano by zarząd zwrócił się do władz, któreby tę sprawę rozstrzygnęły. Na wniosek tegoż p. K. uchwalono: aby za naukę 2 kompletów dziatwy, zarząd uzyskał dla nauczycieli odpowiednią dopłatę.

Zgromadzeni wyrazili życzenie, by zarząd oddziału utworzył biuro pośrednictwa w pracy. Postanowiono pozbrynić starania w sprawie waluty przy wypłacaniu pensji nauczycielom ludowym.

Po omówieniu wielu jeszcze spraw dotyczących rozwoju szkolnictwa ludowego i bytu nauczycielstwa szkoły elementarnej p. Z. Nowicki wygłosił referat, omawiający proces zatrucia przez długie lata ducha ludu przez rusyfikowanie jego nauczycieli i nawoływał gorąco do uobywatelnienia i uspołecznienia rdzenia narodu—ludu.

Po wysłuchaniu referatu, mówcą

nagrodzono hucznyymi oklaskami i przyjęto jednomyślnie następującą rezolucję: „Nauczycielstwo polskie musi mieć charakter wybitnie narodowy“.

Wreszcie uchwalono na wniosek p. J. Prueffera; zebranie Nauczycielstwa Polskiego wzywa społeczeństwo, aby ze wszelkimi sprawami, dotyczącymi kwestji związanych z nauczycielstwem zwracano się jedynie do oddziału Stow. Nauczycielstwa Polskiego, jako jedynego, które może rozstrzygać wszelkie kwestje sporne dotyczące jego członków“.

Wczoraj w piątek odbyło się zebranie nowego zarządu Stow., na którym wybrano na przewodniczącego Stow. dyr. W. Płodowskiego, B. Kolańskiego, jako wice-przewodniczącego ze szkół średnich, J. Wróblewskiego wice-przewodniczącego ze szkół początkowych.

Sekretarjat objął p. J. Pruffer, skarbnik p. L. Janicki; kierownik biura pośrednictwa w pracy p. St. Kozan, gospodarze lokalu Stow. pp. J. Głazek i J. Ryslik.

Chwilowo biuro Stow. mieści się w lokalu gimn. T.O.S. czynne jest od g. 10 do 12 w poł.

Biuro pośrednictwa pracy od 11 do 12 w poł.

Na własność!

Zamieszkała przy ul. Nowej Nr. 4 p. Zdrojewska, odda na własność dobrym ludziom dziewczynkę lat 2 i pół i chłopca i 1 pół rocznego.

Pasy do odebrania.

W biurze Komisarjatu II przy ul. Krakowskiej 15, są do odebrania pasy skórzane, pochodzące z kradzieży. Zainteresowani mogą się zgłaszać między godz. 8 r. a 6 w.

Nieuoczniwa służąca.

Właścicielowi sklepu spożywczego przy ul. Ogrodowej 25, ginęło ciągle mydło. Onegdaj okazało się, że wynosiła je służąca M. Miłowska, która też osadzono w areszcie. Aresztowana przyznała się, że namawiała ją stale do tego niejaka Broniarska ul. Stanisława 4, kupująca od niej kradzione mydło.

Dzisiejszy benefis.

Dziś więc w sobotę wielbiciele talentu p. Zofji Wojnowskiej będą mieli sposobność okazać jej sympatię podczas jej dzisiejszego wieczoru benefisowego w „Palais de Glace“, na którego wyjątkowo bogaty tak pod względem obfitości, jak i wartości artystycznej program złożą się między innymi: operetka Rapackiego—syna „Andzia“ reżyserowana przez p. St. Szczukę, doskonała farsa „Pierwszy występ posłańca“ pod reżyserją p. Fortwila, wreszcie cały szereg numerów śpiewnych, deklamacyjnych i tanecznych w wykonaniu całego licznego kompletu teatru. Clou wieczoru stanowić będzie wiązanka romansów cygańskich wykonanych po raz pierwszy i bez powtarzania przez p. Wojnowską wyłącznie tylko w dniu benefisu.

Koncert na legionistów.

We wtorek tj. 12 bm. z zezwolenia władz odbędzie się w wystawowym parku Staszica koncert orkiestry Straży Ogniovej, z którego dochód przeznaczony jest na rodzinny legionistów polskich m. Częstochowy. Próca koncertu będzie: posata.

rozlosowanie zabawek dziecięcych, wrocławki, wreszcie konkurs na największą liczbę otrzymanych pocztą kart z nagrodą w postaci pięknego wydawnictwa wojennego, album pędzla znanego malarza Wojciecha Kossaka.

Przystępne ceny wejścia na zabawę: dla dorosłych 15 kop. i dla dzieci 10 kop. umożliwią każdemu, przyczynienie się do tak wzniosłego celu, to też nie wątpimy, ani na chwilę, że na ten apel stawia się wszyscy częstochowianie.

Spadek.

Wydział hipoteczny w Częstochowie ogłasza, że po zmarłym Walterjanie Czapa wierzycielu sumy rb. 4,000 z 8 procentami, zabezpieczonej na hipotece nieruchomości częstochowskiej nr. 961 zostało otwarte postępowanie spadkowe, którego termin wyznaczono na 4 marca 1917 r.

Straż czuwa.

W dobie przedwojennej miasto nasze alarmowane było dość często dźwiękami trąbki strażackiej, której przeciągły ton wzywał członków Straży Ogniowej do spieszenia na ratunek przed strasznym żywiołem, jakim jest ogień.

Obecnie wypadków pożaru z różnych względów prawie niema, jednak Straż częstochowska czuwa dzień i noc, o czem mówią stałe dyżury w

czatowni na placu Straży. W razie pożaru należy natychmiast zawiadomić najbliższy posterunek policyjny lub biuro komisariatu, które zaalarmuje Straż.

We środę, jak już pisaliśmy, po raz drugi mieliśmy sposobność przekonania się, że gdy inne tego rodzaju instytucje w Kraju i najbliższej okolicy, nie ujawniają obecnie intensywnej działalności częstochowska Straż Ogniowa stale doskonali się i ćwiczy w sposobach ratowania życia i mienia obywateli, o czem świadczą ćwiczenia, które odbywają się pod kierunkiem sztabu z komendantem E. Brählem na czele.

Z pól.

W ostatnim numerze „Grodnoer Zeitung“ zamieszczono wezwanie do rolników, by zaorywali ścierniska. Nie od rzeczy będzie powtórzyć to wezwanie i pod adresem naszych rolników. Jak wiadomo bowiem podobrywką ściernisk (płytką) spulchnia ziemię, niszczy chwasty, oraz owady, szkodzące zbożom. Owady te mają swoje łóża zimowe na ścierniskach pozostawionych na powierzchni roli i zdolne są do dalszego rozwoju w jesieni i na następną wiosnę. Z szkodników owadowych tyczy się to mianowicie osy słomkowej i muchy heskiej; przezimowują one przede-

wszystkiem na ścierniskach i na pozostałościach roślin.

Ochrona parku Staszica.

W celu ochrony powystawowego parku Staszica przed zniszczeniem, któremu sprzyjało urządzenie tam zabaw publicznych Magistrat uchwalił nadal pozwoleń na nie nie dawać, ograniczając je wyłącznie do koncertów.

Ofiary:

Na T-wo Opieki Szkolnej Zamiat wienca na grób ś. p. Walerego Jackowskiego składają urzędnicy fabryki „Częstochowianka“ Rb. 23 kop 65 (Dwadzieścia trzy ruble 65 kop) kwit 248.

Otwieram stanje dla uczni, którym zapewnią się opiekę rodzicielską oraz życie dostatnie i zdrowe. Ulica Teatralna Nr. 17 J. Grudzińska. 581-

Nauczycielka muzyki uczenica Konserwatorium Krakowskiego, profesorów Szopskiego, Zalewicza i Ebella udziela lekcji pod przystępnymi warunkami ulica Teatralna Nr. 9 parter na lewo. 578-

Przyjmuję uczni lub uczenice na stanje z całodziennym utrzymaniem. Mleczarnia Skrzydlów. 579-

Zgubiono książeczkę kasy Pożyczkowskiej Oszczędnościowej Nr. 6018. 580-

Zgubiono książeczkę kasy Pożyczkowskiej Oszczędnościowej Nr. 12078 Jana Wiśniewskiego. 577-

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program w Piątek dnia 11-go Sierpnia 1916 r. i dni następnych.

Tragedja Baletnicy

Frou-Frou

Dramat z życia zakulisowego artystki w 5-ciu wielkich częściach Bohater główny, Książka Malikow, Prima Ballerina Lidja Berczińska.

POMYSŁOWY KONTRABANDZISTA (hom.) | | WYRTWARA AGRONOMICZNA (natupa)

Nowości

Na scenie

Nowości

SEZON

Fragment sceniczny w 1-ym akcie W. Perzyńskiego.

Sensacja!

Nad program! — Tylko 3 dni!

Sensacja!

Występy małego „Jasia” z kinematografu

Osmiolatnia najmłodsza w świecie kupieciska, Dina König, w przejeździe z zagranicy wystąpi z polsko-niemieckim repertarem w Piątek 11-go, r. b. nadto w Piątek i Sobotę odśpiewa szereg kupletów w języku żydowskim.

Teatr „ODEON”

Program od soboty 12-go do czwartku 17-go Sierpnia 1916 roku.

Miłość i Scena

Wybitny dramat w 3 częściach, w wykonaniu artystów włoskich.

Część 1-a: **Lekkomyślny małżonek.** — Część 2-ga: **Miłość i sztuka.**

Część 3-cia: **Śmiertelna próba.**

Doktor Szulc

Arceywośła farsa w 3-eh częściach.

Część 1-a: **Odpalony Fryo.** — Część 2-ga: **Falszywy doktor**

Część 3-cia: **Moone pacjentki.**

BARWNY MOTYL (z natury) | | LEBRYCZNY PRANTYRANT (homiczny)

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

w „Apollo” PALAIS de GLACE ul. Panny Maryi 12.

Dzień w Sobotę dnia 12-go Sierpnia 1916 roku

Benefis p. Zofji Wojnowskiej

Promiera — Poraz pierwszy w Częstochowie

Andzia (wesola operetka)

DZIAŁ KONCERTOWY z udziałem p. Tokarskiej oraz BALET — CYGAŃSKIE ROMANSE wykona p. WOJNOWSKA Pierwszy występ postać w „Palais de Glace” (wesola farsa)

Redaktor i wydawca F. D. Wilkosczewski

Kierownik Literacki F. J. Galiński.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.

Kursy Handlowe przy Stowarzyszeniu Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy

Zapisy na nowy rok szkolny przyjmuje się codziennie oprócz dni świątecznych w lokalu Stowarzyszenia ul. Piękna 6 od 8-tej do 7-mej p. p. Termin zapisów do 20 Sierpnia r. b. Zarząd.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej. przyjmuje codziennie od 9-1 i od 3-7 wieczorem.

Doktor PAWEŁ BRONIAŃSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Marji Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-7 po poł. Pante od 12-1 po poł.

Szczepienie Ospy

w lecznicy dr. Nowaka Teatralna 14 codziennie oprócz dni świątecznych od 9-11 rano i od 3-6 po poł. 573-

Mam dziurawy dywan, kto umie zastopować, niechaj słoży oferty w Gońcu po dywan. 572-

Wózek dziecięcy w dobrym stanie sprzedam, Szkolna 5 — A — Galiński.

Pokój umeblowany, dwuokienny z osobnym wejściem od korytarza przy ulicy Szkolnej do odnagiola Tamże obiady prywatne Wiadomość w kantorze „Gońca”. 0147-

Kwit wydany na rb. 1000 przez Wielmożnego pana Władysława Rudnickiego właściciela Zojeck w miesiącu Maja 1916 roku małżonkom pachciarzom Tekli Ziółnik i Moskowi Boronohercikowi został mi już zapłacony. — Wyżej wymieniony kwit zaginął mi i wszelkie konsekwencje jakie mogą wypaść z tego powodu biorę na siebie. — Pachciarz Zojeck Mosiek Boronohercik. 575-

Zgubiono legitymację chlebową na osobę 10 Bolesława, Piacek Tatarski 2. 576-